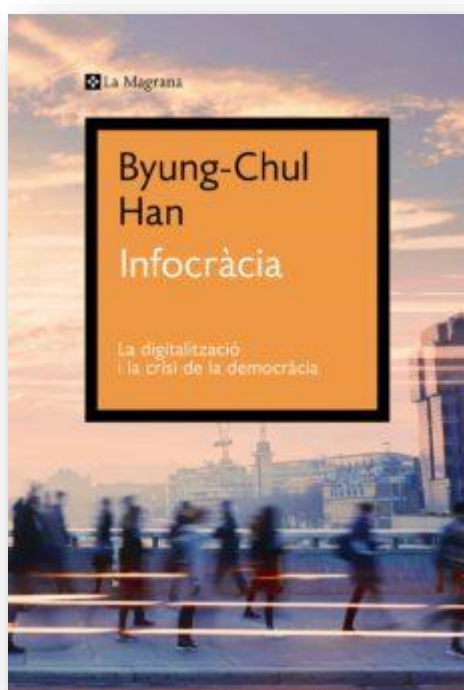

Se non è vero è ben trovato

Reseña: *Infocràcia* de Byung-Chul Han

JOSEFINA ARANDA ARMENGOD

Ha arribat a les llibreries l'últim escrit de Byung-Chul Han. La Magrana ens ho presenta en una edició de 109 pàgines, incloent índex i notes. Com sempre, aquest autor ens té acostumats als microrelats que descriuen el pensament contemporani amb una claredat i precisió pròpia d'un cartesià. Han s'ha convertit en el periodista de la filosofia, que ens manté al dia dels temes que sonen en el món de la cultura. I, ahora, ens proporciona les referències dels clàssics, seleccionades amb bon olfacte de filòsof. Així doncs, cal llegir a Han, per poder mantenir-se al dia en la reflexió actual així com en els temes als que la història del pensament ens té acostumats des de fa segles.

En aquest escrit l'autor destil·la un tema complex, el de la forma de domini de la informació i com aquesta determina els processos socials, econòmics i polítics, o com diu ell mateix, ens descriu "el règim de la informació" al que compara amb "el règim de la disciplina" foucaultià. El regim de la disciplina tenia com ideal la docilitat dels cossos, la obediència; el regim de la informació en canvi, ens fa creure que som lliures, creant un esperit de ramat consumista, ensinistrat per la informació, per algoritmes i per la intel·ligència artificial. Creant paradoxes on l'individu se sent lliure i crec fer-se a si mateix, vivint dominats per la informació que controla el nostre comportament. L'objectiu del règim de la informació és el control i pronòstic del nostre comportament per l'anomenada psicopolítica, que substitueix la biopolítica. L'individu, en lloc de

viure tancat com succeeix en el règim de la disciplina, viu en xarxes obertes, en lloc de tancament hi ha obertures –xarxes de comunicació– i la visibilitat es fa a través de la connexió, on el subjecte quant més es comunica serà més vigilat, cosa ignorada pels individus. És aquesta llibertat la que assegura la dominació, diu Han. Les persones volen exhibir-se, mostrar-se, fer-se un perfil. Però un perfil no és el mateix que un humà amb la seva capacitat racional i discursiva, sembla que després de la mort de Déu, tampoc l'humà no ha pogut sobreviure.

El règim de la informació s'exerceix amablement darrera la nostra vida quotidiana, el telèfon mòbil ens sotmet a una vigilància constant, la casa intel·ligent es converteix en una presó digital, el robot intel·ligent cartografia la nostra casa. Una vigilància que funciona en forma de comoditat on la revolució dels ciutadans sembla del tot impossible. Diu Han que la nostra voluntat es controlada de manera inconscient, seguim als *youtubers* com a models i la litúrgia es repeteix constantment amb la constatació dels nostres *likes* com qui diu *Amén*.

Vivim en una societat on la ideologia com a pretensió d'explicació de la societat desapareix, el *dadisme*, el *big data*, no explica res, les narracions esdevenen numèriques, i només busquen calcular-ho tot. Convertits en perfils, sense identitat, les dades massives i la intel·ligència artificial representa. Diu Han: *una lupa digital que revela l'inconscient que hi ha darrera i permet al règim de la informació el nostre control sense que en siguem conscients*. (Byung Chul Han 2022, 23-24)

La vida política queda afectada per la digitalització imparabile que domina la nostra societat. Han, amb la referència de Habermas, accepta que l'aparició del llibre i la impremta han fet possible la creació de l'esfera pública democràtica, i que els mitjans de comunicació de masses, són responsables de la decadència d'aquesta esfera pública, convertint-la en quelcom aparent. En l'actualitat, la democràcia convertida en *telecràcia* que troba la prioritat en l'entreteniment esdevé una infantilització social que repercuteix sobre el discurs, convertint-lo *en una literatura d'entreteniment*. També desapareix la pràctica discursiva pròpia de la democràcia, creant subjectes autistes incapaços de comunicar-se, incapaços d'escoltar-nos el uns als altres.

Tot això desemboca en un *racionalisme digitat*, una mena de racionalitat sense comunicació. El *dadisme* faria innecessari el discurs, ens trobem, diu Han *en una teoria conductista de la informació que funciona sense discurs*. Sembla ser que l'únic obstacle per la racionalitat digital està en el valor que encara donem els humans a la privacitat, però l'àmbit polític serà substituït per la gestió de sistemes: *la democràcia dona lloc a la infocràcia, on l'ésser humà queda reduït a un miserable conjunt de dades*. (Byung Chul Han 2022, 75)